

6. kapitola

BOJ KDO S KOHO

Harry Ness si vytáhl tužku, kterou měl za uchem, a čekal, až Panteri sklídí nádobí od snídaně. Scénář byl natukán na stroji noc předtím, ale to ráno jej Sherif znovu zrevidoval, takže Ness neměl čas ho zkoušet.

V kuchyni kdosi pustil studenou vodu na rozpálenou pánev se slaninou a syčící pára vytvořila hustý mrak. Chlapci do sebe u stolu vráželi a houpali se na židlích. Douga Griseta polehoučku přiměli, aby se z ošetřovny šel nasnídat, a ostatní byli rádi, že ho vidí.

Jack White zvolal: „Teď poslouchejte, pan Ness vám chce něco sdělit.“

Ness si odkašlal a četl z psací podložky, že druhá skupina je vyzvala k tří dennímu soutěžení. Panteri nadšeně vykřikovali a Ness udělal pauzu a vyčkával, až se ztiší. „To zahrnuje míčové hry a jiné dovednosti jako stavění stanů a přetahování lanem.“ Pak se obrátil k polici za sebou. „Členové týmu s nejvíce body vyhrají –,“ v tu chvíli zatáhl za látku, která skrývala cosi stojícího na krbové římse, a pohlédl zpátky na psací podložku, „tyto nádherné a drahé nerezové nože.“ Dvanáct nožů bylo upevněno na kartonovém stojanu. Ness stojan posunul, takže se od stříbra odrazilo světlo a házelo odlesky.

Bylo to, jako by z místnosti vysáli vzduch. Nastalo úplné ticho, dokud kdosi neutrousil: „Tý jo!“ A pak se všichni rozpovídali.

Ness zvýšil hlas, aby přehlušil chlapce. „Všichni členové skupiny, která turnaj vyhraje, budou mít to potěšení vlastnit tento pěkný táborový nůž. *Pamatujte ale, že ho nikdo nemůže vyhrát sám.* Takže se dejte dohromady a spolupracujte. Můžete ho vyhrát jedině tak, že ho vyhraje vaše skupina – musíte získat maximum bodů, než turnaj skončí. Takže do toho, hoši, a pracujte jako tým!“

Doug sotva dýchal, jen civěl na nože.

„Jen vítězný tým získá cenu,“ řekl mi. „Žádná cena útěchy nebyla. Ukázali nám nože v době jídla. A nebylo to nic bezvýznamného, byly to velké lovecké nože, které hodlali dát desetiletým, jedenáctiletým špuntům. Možná bylo nezákonné takový nůž u sebe nosit. Ale já tu kudlu strašně moc chtěl – každý kluk ji chtěl. Páni, věřte mi, opravdu jsme po takovém žabikuchu hrozně toužili. Byli fakt dobří, když nás přiměli k tomu, chtít takovou cenu. Nikdy jsem neměl zálibu v nožích. Nejsem lovec ani blázen do zbraní. Překvapuje mě, jak moc jsem si tu dýku přál.“

Sherif použil drahé nože jako odměnu již v experimentu z roku 1949 a věděl, že jsou dobrou volbou. Napsal, že chlapci se tehdy „modlili“ a „snili“ o takových nožích.

Doug vzpomíná, jak často jeho tým kontroloval ukazatel skóre (obou) skupin, opřený o krbovou římsu. „Bylo to velké množství soutěží, které nás přinutili podstoupit – takhle to formuluji proto, že mi to připomíná léta základního výcviku v armádě: ‚přinutili nás je podstoupit‘ místo abychom se z nich těšili. Neustále nás testovali, jestli bychom mohli být lepší než ti druzí.“

Totéž oznámení přednesl Ness i skupině Jima Carpera, ta však reagovala se smíšenými pocity. Jeho neúmyslně strojený proslov chlapce přesvědčil, že se na ně pořád hněvá a nechce, aby vyhráli. A jejich vítězství bylo ještě méně pravděpodobné, uvážíme-li, že Harold odjel domů a oni tak zůstali bez jednoho člena týmu. Vzrušovalo je však pomyšlení, že své přátele opět uvidí, a tak se pustili do první hry. Když přišli na baseballové hřiště, překvapilo je, že druhá skupina má na sobě přiléhavá trička s nápisem Panter, na hlavě čapky a panterí vlajku zavěšenou na ochranné zadní síti. Laurence si z toho dělal legraci, ukázal na Whitea, který měl na sobě stejné tričko a řekl: „Koukám, že máte nového rekruta, braši.“ Někteří, jako Mickey, se však drželi zpátky. Ostatním později řekl, že je muži vystrojili takhle proto, že byli jejich oblíbeným týmem.

Marvin Sussman, rozhodčí, byl celý nažhavený, až hra začne, a tleskal, aby upozornil na nově příchozí. Chtěl vědět, kdo je kapitán a jaké má jejich tým jméno. Chlapci na sebe vrhli letmý pohled. Vidím Sherifa v prostoru za postranní čárou, jak se opírá možná o hrábě a pozorně vše

sleduje. Po chvíli se Laurence dobrovolně nabídne, že bude dělat kapitána, a pak se podívá po ostatních a prohlásí nejistě: „Orlové?“ Nebylo to skupinové rozhodnutí, zapsal si Carper.

Mezitím White jmenoval jako zadáka pro Pantery Douga – role nejvhodněji obsazená týmovým vůdcem. Doug si vzpomněl, jak ho personál svým výběrem mystifikoval. „*Nikdy* jsem nebyl chytačem. Vždycky jsem byl první na pálce, protože jsem byl malý a rychlý a jako první jsem se uměl dostat na metu. Ale z nějakého nepochopitelného důvodu mě zvolili zadákem. Tam jsem musel být nejmenší. Zadáci jsou velcí urostlí chlupáci podobní žulovému kvádru, kteří chytají všechny míčky a blokují domácí metu.“

Z hlediska týmové morálky byl však Doug dobrá volba. Navzdory navenek se jevícím panteřím znakům solidarity Nathan a Joe ještě před začátkem hry pohrozili Irvingovi, že z něj stáhnou kalhoty, když při hře nezasáhne tři míče. Irving si na nose nervózně posunul brýle. Doug šel k němu. „Vykašli se na ně, potřebují jen někoho, na kom by si zchladili žáhu. Všichni tě mají rádi stejně jako já,“ zapsal si White Dougova slova. Irvinga to ovšem neuklidnilo a pořád ustrašeně zíral na Nathana. Doug dal Irvingovi záruku, že má tu „nejlepší pálkařskou pozici v týmu a že na něj spoléhají“.

Brzo byla hra v plném proudu. Bylo slyšet odrazy míčků proti pálce, zvuk píšťalky a hvízdání chlapců. Jejich zuřivé povzbuzování se táhlo z hřiště až ke stromům, v jejichž stínu se skrýval před oslnivým sluncem Sherif. Zatím vyhrávali Panteři, kteří získali pět bodů v první směně. Když přišla řada na pálkaře Irvinga, „podařil se mu jedometový odpal a spoluhráči mu provolávali slávu a objímali ho“, napsal White. Pak ovšem nabraly věci dramatický obrat.

Doug vzpomíná: „Chtěli, abych byl zadákem, a já neměl žádnou ochranu kromě pálkařské rukavice. Vypadal jsem spíš jako holka, drobounké tělo, a stál jsem v palebné linii každého děčka, které běželo kolem třetí mety a snažilo se skórovat. Tak tu jsem a vybíhám, abych blokoval domácí metu, když jeden kluk běží na třetí metu a vráží rovnou do mě.“ *Prásk* – a Doug se složil k zemi. Chlapec, který ho knokautoval, se

jmenoval Tony Gianelli. Byl popisován jako hoch s „nízkým statusem“, což byl výraz, který používali pro plaché či rezervované jedince, kteří byli ve skupinové hierarchii řazeni nejnižše, pokud jde o vůdcovský potenciál. Laurence a John a zbytek Carperovy skupiny však věděli, že by Tony nikdy nikomu schválně neublížil. Ano, moc toho nenamluvil a nebyl sportovně založený a někdy se v posteli pomočil, ale bylo nemyslitelné, aby něco takového udělal úmyslně. Nebyl to odvážný typ. Na tento tábor jel jen proto, že ho jeho starší bratr, jeho vzor, přesvědčil. Pověděl mu, kolik legrace na skautských táborech a sjezdech zažije.

Dougovi spoluhráči, Panterři, se seběhli a vytvořili kolem Tonyho kruh, přičemž ho obvinili, že to udělal naschvál. Tony měl lesklé černé vlasy, jež mu končily těsně nad odstávajícíma ušima. Ruce měl zaťaté v pěsti a uši zrudlé. Měl pomalou roznětku, ale ta teď hořela. O. J. Harvey a Herb Kelman přispěchali, Douga zvedli ze země a odnesli ho z hřiště. Představuji si, jak Sherif ve stínu stromů kouří jednu cigaretu za druhou, potěšen touto změnou události, neboť vidí, že se jeho plány naplňují.

Sussman zapískal na píšťalku a svolal týmy zpět do hry. Panterři však byli pobouřeni, že Sussman nezkritizoval Tonyho za to, že Douga srazil. Nathan se na Sussmana pohrdavě ušklíbl: „Tak co, platí vám za to, abyste jim fandil?“ Když hra znovu začala, Panterři přísahali, „že za Douga hru vyhrají“ a opět zaujali své pozice. Myslím, že to Sussman udělal záměrně. Jak lépe Pantery sjednotit jako jednodlitou skupinu a dát jim zapomenout na každou myšlenku na odjezd domů? Harvey si zaznamenal jejich „sarkasmus a agresivní chování“: „hulákali, plivali kolem sebe, nadávali“, řvali „měkkoty, gumový zadky, zkurvysynové“. Nejprve se Harvey domníval, že je to namířeno proti druhému týmu, ale šokovalo ho, když si uvědomil, že panterři nenávisť měla v hledáčku spíše personál. Mysleli si totiž, že nechal Tonyho vyklouznout. Nathan nazval mladšího instruktora druhého týmu, Rupeho, „přerostlým teploušem“, což je podle Harveye – který byl zasvěcen do panterřího klubu klení a znal jeho pravidla – „nejvulgárnější výraz“ Panterů. Zajímalo by mě, co teď cítil váhající sprosták Brian.

Laurence jakožto kapitán nepřátelského týmu povzbuzoval ostatní chlapce, ale nebylo to od srdce. Pořád byli zneklidnění Tonym, který se

na Pantery mračil, působil jim starosti Doug a naháněly jim strach agrese a klení panterího týmu. Hráli roztěkaně v děsném vedru, dokud Harry Ness hru neukončil a neprovolal Pantery vítězným týmem.

Ráno druhého dne turnaje prohráli Carperovi chlapci přetahovanou lanem i stavění stanů a cestou do jídelny na oběd usoudili, že Panteri jsou lepší tým a své vítězství si zaslouží, přičemž včerejší animozita byla zapomenuta. To poslední, co však Sherif chtěl, bylo, aby Carperova skupina uznala, že klání vyhráli Panteri. „Přijmou-li porážku,“ napsal, „pak neexistuje možnost konfliktu.“ Aby jim pozvedl ducha, poslal Sussmana do města koupit chlapcům jako překvapení sadu triček, a sledoval po obědě v jídelně, jak Carper předvádí tajemný balík a podněcuje chlapce k tomu, aby hádali, co je uvnitř. Shlukli se kolem něj, zatímco rozvazoval provázek, a vzrušeně vykřikovali, když vyndal první tričko. S Carperovou podporou si pro sebe zvolili jméno. Někteří hlasovali pro Kobry, ale nakonec se rozhodli pro Krajty. Walt Burkhard nevěděl, co krajta je, ale jakmile mu Laurence vysvětlil, že vypadá jako hroznýš královský, akceptoval s nadšením jméno spolu s ostatními.

Doug se pousmál, když jsem mu připomněla jména každého týmu, a chtěl vědět, kdo s nimi nejdříve přišel. „Proč byste nazvala děti Pantery a Krajtami, dvěma predátorskými zvířaty? A pak je přiměla bojovat o lovecké nože, kterými by mohly někoho zabít? Proč týmy nenazvali Pandy a Delfíni nebo tak nějak? Víte, měli určitou premisu – nezkoumali ji, snažili se prokázat, že mají pravdu!“ Tehdy byl Doug na své vlastní investigativní stopě. Zkontaktoval archiváře, který měl v péči Sherifovy dokumenty, aby ho požádal o materiál, který ho v té době popisoval. Vypytał se na příběh experimentu a pečlivě si zapisoval jeho vzpomínky, aby si potvrdil, jak by bylo bývalo těžké přesvědčit americké chlapce, jako byl on, aby bojovali jeden proti druhému.

Krajtám zdá se dodala pozornost mužů optimismu. Carper převzal vedení a chlapci reagovali nadšeně. Později toho dne si napsal do poznámek, že byl půl hodiny pryč, a když se vrátil, všechny Krajty vylezly na střechu chatky:

Trošku jsem s nimi šaškoval, až se odhodlali přijmout mě. Nastala asi čtvrthodinová tahanice a všichni se váleli po špinavé zemi. Nakonec jsem byl zcela unavený... V jednu chvíli byli všichni v chatce instruktorů, a když byli nakonec s mnoha těžkostmi vyhozeni, pořád se poplaskovali kolem...

To byla pozoruhodná pasáž – nejen kvůli citům a hravosti mezi Carperem a jeho skupinou, jež odkrývá, ale také proto, že se natolik liší od suchopárného stylu, který stavěl muže do role pasivních pozorovatelů dění. Teď museli muži se Sherifovou podporou ukázat, že udržují chlapce spokojené a zabraňují stesku po domově, který experiment ohrožoval. Uvědomoval si však Sherif, že když dovolí mužům, aby chlapce povzbuzovali a motivovali, zamezí vzniku skupinové dynamiky, kterou zamýšlel?

V noci Sherif pečlivě studoval zápisky pozorovatelů. Trýznivé čekání na to, až se něco konkrétního stane, spolu s jeho prognózami si na něm vybíralo svou daň. Málokdy šel spát před 2. hodinou ranní a byl tak napjatý, že měl potíže usnout. Když šli chlapci spát, navzdory pravidlům pro zaměstnance začal pít whisky. To však vše ještě zhoršovalo. Ze zkušeností se Sherifem na Univerzitě v Oklahomě již Harvey a White věděli, že když pije, tak není-li po ruce Carolyn, která má věci pod kontrolou, stane se paranoidní a nedůvěřivý a obviňuje lidi kolem sebe, když se mu plány hatí.

Sussman se snažil, seč mohl, aby podezíravost Sherifa rozptýlil. Naštěstí měl hroší kůži. Tu si vypěstoval během války, když byl jako odpírač vojenské služby přidělen na práci nemocničního zřízence a snášel urážky od personálu a pacientů, protože lidi jako on považovali tehdy mnozí za zrádce, špehy či ještě za něco horšího. Snažil se tedy Sherifa uklidňovat a zapisoval si, co mu Sherif diktoval, což byly zápisky bez konce o tom, co další den sdělit zaměstnancům, aby panoval všude řád.

Nejdříve zřejmě našel Sussman v této roli zalíbení: uspokojení z toho, že se cítí potřebně a důležitě. Některé dny si ale připadal spíše jako nějaký správce tábora než jako kolega výzkumník, kterým měl podle Sherifova

slibu být. Většinu nocí zůstával se Sherifem vzhůru a dělal vše možné, aby ho ubezpečil, že další den proběhne hladce. Záhy však i jeho začal zmáhat nedostatek spánku.

Carolyn každé dva až tři dny houževnatě psala Sherifovi o sobě a dětech a shrnula veškerou poštu, která přišla. Když měl narozeniny, poslala mu jako dárek svetr. On však na její dopisy neodpovídal. Nakonec napsala v návalu vzteku – asi cítila, že se něco děje: „Proboha, ozvi se!“ Ale svět mimo tábor pro Sherifa zmizel. Izolovaný tábor v lesích se stal jeho „celým vesmírem“. Pravděpodobně uprostřed jedné z těchto probdělých nocí, kdy v sobě měl několik skleniček whisky, konečně na její dopisy zareagoval. V nedatovaném a nesouvislém lístku napsal, že život v táboře je „hektický“ a náročný. „Je toho tolik na práci, tolik významných i bezvýznamných věcí. Pořád přemýšlím, jak udělat, aby všechno spolu fungovalo – to znamená, že jsem ve stavu permanentní ostražitosti, napětí a pozornosti. Je to těžké pro každého a zejména pro mě.“ Zde nakreslil šipku na okraj stránky a dodal: „Domnívám se, že bych neměl čekat menší pracovní zátěž. Není správné vyžadovat od lidí, kteří tu tak tvrdě pracují, aby v tomto obrovském projektu, k němuž jsem dospěl za posledních dvacet let v bolestech a potu tváře, uvedli každý z jeho dílků v jemný soulad?“

Přes den slídlil po táboře, na poslední chvíli dělal změny a stále více se vkládal do skupinových aktivit, aby mohl pozorovat chlapce sám a nemusel se spoléhat na pozorování mužů.

V této třetí fázi experimentu usiloval Sherif o otevřený konflikt. Když Panteři objevili velkou mouchu ve svém stanu, instruktor navrhl, aby ji pojmenovali po druhém týmu a upálili ji. White píše, že O. J. Harvey „kremáci fotografoval“ a aby se ujistil, že má dost dobrých obrázků, chytili ještě jednu mouchu a „upálení opakovali“. A během oběda tentýž den – poprvé od své separace před víc jak týdnem jedli chlapci společně – si pozorovatelé všimli, že se jedni s druhými přestali „přátelsky bavit“.

Carperovy Krajty, místo aby je rozlítlo, že prohrály, byly demotivovány. Než by vytouženě hovořily o hněvu a pomstě vůči nepřátelskému týmu, cítily se být deklasovány. Bez nevraživosti a soupeřivosti nemohl

ovšem experiment vstoupit do další fáze. Sherif tedy použil to, co bylo korunováno úspěchem v jeho dřívější studii, tzv. „frustrační cvičení“: incident, při němž muži tajně zničili majetek jedné skupiny, aby skupina obvinila své protivníky a provedla odvetný úder. Byl jiskrou, která zažehla fyzický boj mezi skupinami už v minulosti, a nyní se pro něj rozhodl znovu.

V jídelně, když viděl sklíčenost Krajt, přišel tedy čas, aby zvýšil sázku. Počkal, až Carper a jeho chlapi odejdou a White přijde se svými vítěznými Pantery na večeri. Možná instruoval Sussmana, aby to provedl, možná to udělal sám, ale zatímco hoši jedli, kdosi vzal do stanu Panterů na druhé straně mýtiny nůž a přerízl šňůru od jejich vlajky, stáhl ji na zem a poslal ji zablácenými botami.

Chlapci byli zděšeni, když se vrátili do stanu a uviděli zdupanou a špinavou vlajku. Peter zahlédl blízko stanu pana Museeho a Harryho Nessa, zavolal na ně a zeptal se jich, jestli nevědí, co se tu stalo. Oba muži se šli podívat. Sherif odpověděl, že nikoho přezívat provaz neviděl, ale že v blízkém okolí se pohybovala druhá skupina. Chlapci ukázali Harrymu Nessovi zničenou vlajku. Nato Sherif zasáhl a „optal se pana Nessa, jestli by bylo možné, aby obě strany své stížnosti prodiskutovaly spolu“. To, že se do případu vložil Sherif, ukazuje na jeho netrpělivost. Podívoval se někdo z chlapců, proč se správce tábora – jehož prací bylo sekat dříví, vyřizovat pochůzky a udržovat pozemek a budovy uklizené – takto angažuje?

Když čteme zápisky mužů a porovnáme je se zápisky Sherifa a publikovanou verzí experimentů, občas to vypadá, jako by si Sherif vybral jen to, co chce v poznámkách vidět. Přečetl si třeba popisy míčové hry, při níž chlapci plivali, nadávali a šikanovali se, a interpretoval je tak, jako by chlapci z jednoho týmu diskriminovali a znevažovali tým druhý. Z hlediska Sherifa to bylo důkazem toho, že se hlavní hypotéza potvrdila: „Členové skupiny budou mít raději přátele ze své (nové) skupiny... Subjekty, které zpočátku osobně preferovaly přátele z druhé skupiny ... si k ní vytvoří negativní postoje hraničící s nenávistí...“ Zdá se však, že přehlédl důkazy, o nichž tak či onak referovali všichni muži, co chlapce sledovali – zlost a nespokojenost obou týmů, jejichž důvodem byli

dospělí, kteří se do her zapojili. Harvey píše, jak ho Panterši obvinili z „vměšování se“ do hry a přeli se s rozhodčím kvůli jeho rozhodnutí. Když Sussman vykřikl, že hráč od Panterů je v bezpečí, což rozhodně nebyl, Krajty řvali: „Zabijte rozhodčího!“ Carperovy Krajty s ním u večere probíraly, že mají pocit, jako by instruktoři vedli Pantery k vítězství. Pokusy dospělých vyvolat nepřátelství zkreslováním výsledků, nejprve u jedné skupiny a pak u druhé, měly opačný účinek. Navzdory rozdělení na dvě skupiny a soupeřivosti sdíleli chlapci společný názor, že dospělí protežují jedny na úkor druhých.

Chlapci nečekali, že se takhle budou dospělí chovat – zvláště pokud šlo o rozhodování u baseballu. Baseball byl velice populární sport a mnozí chlapci byli členy Malé ligy, která těsně po druhé světové válce sloužila jako nástroj propagaci hodnot americké demokracie. Chlapci měli naučeno, že v Malé lize se pravidla uplatňují v duchu spravedlnosti, a když dojde ke sporu, dospělí rozhodčí učiní nestranný a čestný soud podle toho, co viděli. „Tento druh loajality je stejný jako dobré občanství aplikované ve městě či patriotismus aplikovaný v zemi,“ poznamenal William J. Baker v knize *Playing with God: religion and modern sport* (Hrát s Bohem: náboženství a moderní sport). Navíc se od chlapců čekalo, že se naučí vyhrávat a prohrávat s kultivovaností. V Malé lize poznávali chlapci hodnoty „laskavé a srdečné“ soutěživosti, kde nikdo nikoho ne napadá a nikdo není nevráživý.

Zdá se, že Sherif udělal velkou taktickou chybu, když pojal sport, a zejména baseball, jako metaforu války, a když si myslel, že jakmile jeden tým prohraje, že se bude chtít pomstít druhému. Herb Kelman a Jim Carper později napsali, že právě zde vyvstal u experimentu značný problém: „Do hry tu vstoupil jakýsi kulturní vzorec sportovního chování. Dokud turnaj trvá, existuje rivalita, ale jiné aspekty vztahu zasáhne jen nepatrně.“ Chlapci měli „speciální školení, aby rozlišovali mezi situacemi soutěživosti ve sportech (kde je agrese společensky povolena) a ostatními interpersonálními vztahy či vztahy mezi skupinami“.

Brian souhlasil s tím, že v baseballu je koncept fair play rozhodující. „Když hra skončí, musíte se postavit do řady a potřást si rukou s každým

členem protivníkového týmu bez ohledu na to, jak mizerně vám je, jestliže jste prohráli.“ Je to sport všem otevřený a odpouštějící. „Nikdy jsem nebyl v baseballu dobrý,“ řekl mi Brian, „ale nikdy bych se kvůli tomu necítil blbě. Lidé vás povzbuzují, abyste to zkusili.“

Doug trval na tom, že tým experimentátorů to zpackal. „Unikla jim pointa. Pro ně bylo podstatné přimět nás, abychom si nevšíмали toho, co nás učili už od malička – sportovního chování. Můžete chtít zuby nehty bojovat, abyste zvítězila v nějaké míčové hře nad jinou skupinou, ale nepřela byste se s ní pak, protože by to snížilo vaši cenu. Vaše vítězství by vám bylo okamžitě odňato, považovali by vás za chudáka, nikoli za úspěšného člověka. A tak si myslím, že kdokoliv vzal dvě skupiny dětí a donutil je rvát se kvůli sportu, nepochopil americké děti,“ řekl důrazně Doug. „Vím, že to zní pěkně romanticky, jako jakási zidealizovaná verze toho, co se děje, ale fakta to potvrzují, ne?“

Později téhož odpoledne svolil Harry Ness k tomu, že svolá do jídelny schůzi, kde chlapci „přednesou své stížnosti“. Carper se ukryl mezi krovky, aby vše sledoval, a zapnul magnetofon, který tam tajně nainstalovali.

Zprvu to bylo boží dopuštění, zkratka děsivý povyk. Při poslechu pásky jsem si musela sundat sluchátka z uší, aby mi nepraskly ušní bubínky. Chlapci byli shromážděni na opačných stranách dlouhého stolu a vykřikovali na sebe jedno obvinění za druhým. Panterů vinili Krajty z toho, že jim přeřízly provaz, kterým se vytahovala vlajka na stožár, protože byly uraženy z prohry. Krajty je urážely a naplněny záští na ně ječely: „My to neudělali! To vy!“

„Proč bychom si asi přeřezávali šňůru od své vlastní vlajky?“ zakřičel jeden Panter. Měla jsem dojem, že to byl Nathan, vždy připravený rozzlobit se. „Vždyť jsme za ni dali svoje vlastní peníze!“

V naší skupině nemá nikdo nůž!“ odvětila jedna Krajta a jednotlivé hlasy se ztrácely mezi burácivými protesty.

Peter, nejstarší Panter, si rychle sedl ke stolu a poklepal na něj, dokud řev neutichl. Avšak chlapci na obou stranách přecházeli sem a tam a něco si pro sebe mumlali. Peter se rozhlédl po chlapcích ve své skupině

a pak mávl rukou na Krajty, které se srocovaly na opačné straně stolu. „Kdyby ji kdokoliv z těchto kluků přeřízl, řekl by nám to. Nenechal by si to pro sebe.“ Zašklebil se na Laurence.

Z obou stran místnosti zazněl smích.

„Nejsme takoví sráči, že bychom šli a udělali něco takového.“ Laurence si vytáhl židli a sedl si také. Kolem něj mručeli na souhlas ostatní chlapci.

„Kdo řekl, že jsme to udělali my?“ chtěl vědět Laurence. „Jak vás napadlo, že bychom na vás nevražili?“ Podíval se na Petera a ostatní Pantery.

Panteri pohlédli jeden na druhého, ale nikdo si zřejmě přesně nevzpomněl, odkud ta představa vzešla. Jestli si ale někdo z nich pamatoval, že jim pan Sherif, správce, naznačil, že to byly Krajty, pak to neřekli.

Peter o překot vstal, svolal svou skupinu do hloučku na poradu, při níž se soustředěně šeptalo. Všichni se vzájemně drželi kolem ramen. Krajty přihlížely a předstíraly, že se nesnaží poslouchat. Hlouček se rozestoupil a Peter oznámil: „Ok, jestliže všichni odpřisáhnete na Bibli, uvěříme vám, že jste provaz nepřeřízli.“

Jedna po druhé se Krajty zvedaly a pokládaly ruku na Bibli, která spočívala na složené americké vlajce. Laurence šel jako první, všelijak se kroutil, protože se přitom necítil příjemně, odkašlal si, jako by se chystal mít zrovna projev, a chlapce tak rozesmál. Pak pronesl vznešeně: „Přisáhám na Bibli a vlajku, že jsem provaz ze stožáru nepřeřízl.“ Zvedl se nejistý povzbudivý pokřik. Další šel John, který vyloudil ještě větší potlesk. S tím, jak každá z Krajt složila přísahu, ostatní zatleskali a zahvízdali. Když přišla řada na Tonyho, ten ke své přísaze ještě dodal „ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého“, a na to zazněl potlesk vyjadřující souhlas. Zlá vůle mezi oběma skupinami se vypařila: Carper ze svého úkrytu ve střešním trámovi pozoroval, že právě „tohle většinu divoké hostility zredukovalo“. Konflikt vyšuměl.

Carperův popis schůze v jídelně by Sherifa nepotěšil. Chlapci vyřešili své rozmíšky a očekávání výzkumníků zklamali.

Sherif, v zoufalé snaze „nepřátelství zvýšit“, řekl Nessovi, aby po večeri toho večera oznámil, že personál „zapomněl“ přidat k turnaji několik disciplín. Naplánované byly řemeslná dovednost, zpěv a krátká parodie, ale jako doplněk ještě víc soutěživých aktivit. Ness skupinám vyřídil, že přidává boj o vlajku, druhou přetahovanou lanem a honbu za pokladem.

Poté Sherif s Kelmanem odběhli pryč.

Panterům bylo okamžitě podezřelé, že se k turnaji něco přidává. Há-dali, že Ness upřednostňuje Kraje a chce jim dát šanci, aby se prosadily a dostaly se tak před ně. A měli pravdu.